

Caragiale al nostru este al lumii întregi: piesele sale pot fi întâlnite azi pe așizele teatrelor din întreaga lume.

O dată cu pătrunderea operelor sale în rîndul maselor din țara noastră, s-a dus după Eliberare, în condițiile revoluției noastre culturale, o susținută muncă pentru popularizarea lui Caragiale dincolo de hotarele țării.

Oamenii de teatru străini care au asistat la spectacolele cu O scri-soare pierdută, cu prilejul centenarului din 1952, apoi în 1957 la Teatrul Națiunilor din Paris și în 1958 în diferite orașe ale Uniunii Sovietice, cu ocazia turneelor făcute de prima noastră scenă, s-au declarat de-a dreptul entuziasmați de vitalitatea și măiestria artistică a comediei lui Caragiale pe care și-au dorit-o fără înțrziere reprezentată de teatrele din țările lor.

Teatrul Național „I. L. Caragiale” a venit în nenumărate rânduri în întâmpinarea acestor dorințe cu o bogată documentație, cu îndrumări avizate, iar primul regizor al Naționalului, maestrul Sică Alexandrescu, a pus el însuși în scenă Scrisoarea pierdută în diferite orașe din Europa, la Lodz (R. P. Polonă), Tampere (Finlanda).

Caragiale „intraductibilul” a fost tradus în nu mai puțin de 25 de limbi. Printre acestea se numără și araba, indiana, mongola, chineza, viet-nameza, japoneza...

Spectatorii din aproape 50 de orașe, situate pe meridianele a patru continente, au fost cu deosebire impresionați de prospețimea și farmecul comedii lui, și nedumeriți totodată — atunci cînd au aflat că ele au fost scrise în urmă cu atîtea decenii — că nu le-au văzut reprezentate decît acum pe scenele lor.

În paginile următoare prezentăm cititorilor noștri cîteva imagini din unele din aceste spectacole și aprecieri ale criticilor de teatru din țările străine.

„...A fost firesc ca teatrul nostru, Teatrul de Satiră, să nu fi lăsat la o parte operi acestui strălucit autor de comedie, în care simțeam un tovarăș de drum. În O scri-soare pierdută totul ne captiva: atît patosul dramatic al piesei, cît și dinamismul acțiunii, logica încordată ca o strună și ideal conturată a personajelor, dialogul scinteiilor și limba bogată în sensuri, suculentă.”

(V. Plucek, „Literaturnaia gazeta”)

„Caragiale a surprins atît de precis esența evenimentelor descrise de el, a înfățișat-o cu o asemenea expresivitate a amănuntelor, a subliniat atît de veridic ceea ce este mai tipic în relațiile orînduirii burgheze, a ris atît de inteligent de natura neschimbată a «democrației» burgheze, încît și în zilele noastre comedia lui demascatoare își păstrează în întregime însemnătatea, prospețimea și acuitatea satirei”.

(K. Sergheev, „Vecerni Leningrad”)

pe toate meridianele

„O scrisoare pierdută” la Teatrul de Satiră din Moscova (1955 — Regia : V. Plucek și N. Petrov)

„O scrisoare pierdută” la Teatrul de Comedie din Leningrad (1952 — Regia : Iu. S. Iurskiî).

Afiș la „O noapte furtunoasă“
Teatrul „Fray Mocho“ din Buc-
nos Aires (1956)

Afiș la „O scrisoare pierdută“
Teatrul Național Flamand din An-
vers (1957 — Regia : Maurits Bal-
foort)

Scenă din spectacolul Teatrului
Național Flamand din Anvers

„Succesul a fost cu atât mai mare, cu cât O scrisoare pierdută are contingente cu moravurile vieții politice ale Argentinei de astăzi.“

(Carlos Ruiz Daudet)

„Acest autor, comparat cu Gogol și Shaw, se impune fără nici o puțință de tăgadă printre cei mai buni pamfletari din prima jumătate a acestui secol. Apreciem la el simțul critic și clarviziunea în ce privește burghezia care-și inchipuie că «pune totul pe roate», practicind o politică stupidă în defavoarea oamenilor de condiție modestă... Een Brief ging verloren (O scrisoare pierdută — n.r.) demonstrează o grație și un echilibru perfect: avem de-a face cu un teatru adevărat, pe care sistem ispititji să-l calificăm drept clasic.“

(Ziarul „La Métropole“)

TEATRO UNIVERSITARIO DEL URUGUAY presenta:

UNA CARTA PERDIDA
a scris de ION LUCA CARAGIALE

Traducător: H. P. Agosti

La revista încearcă să un pegele cității de provincia.
Actiunea 1881. Scenariu de 2^a și 3^a act.

RU PARTO por castro de apărării:

STEFAN (PAISCA) TIFATESCU	Victor Habb
GIETEA MUSTĂŢEA	Francisco Morri
ZAMARIA TRAFANAKE	„Dada“ Cova
ZOK TRAFANAKE	Taty Galvina
TARE PARFUMIS	Guano A. Cărio
NORDAGE BRANCOVICIU	Helena Kiste
EL CIUDADANO ACHESPADO	Bruno Marzetti
NAE CAZAVANICU	Maria Căprio
AGAMENON DANDANAKE	Juli Gershtman
UNA CRIZĂ	Isabel Schlyman

FACTORYS, CIUDADANOS, PUBLICO, MISACOS

Banch Băneanu, Oscar Di Lavino, Carlos Latorre, Gabriel Zepherin, Julio Luchetti, Carlos Pascarella, Miguel Cordeiro, Carlos Rivera, Francisco Fajon, Enrique Rabini, Carlos Cicchero, Florentino Argente, Hugo Kaminer (de T. del Puerto), Carmelo Cortada, Ernesto Lando, Armando Assano, Hilari Rosetti, Eduardo Kubier, Jane Jaki Corbea, Hector Parrella, Raúl Carrero, Albeo Torres, Littera Salsberger, Luis Mirero, I. W. Garcia, Wilfredo Rodriguez.

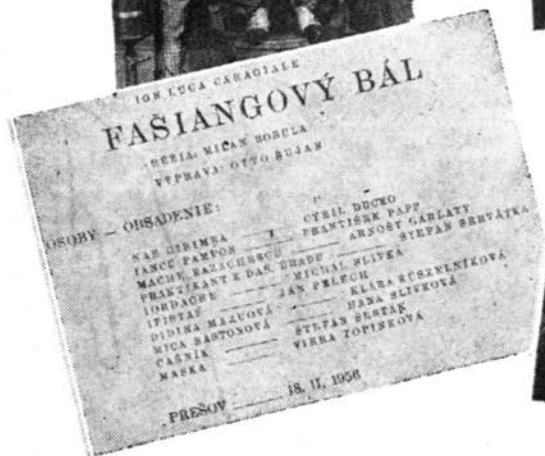
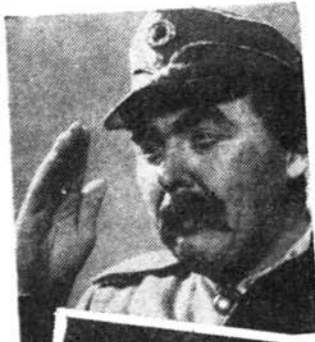
DIRECCION: FEDERICO WOLFF

Apelante de direction Francisco M. Marini, Zonografico Maria Galop, Vozales: Emil Vera (de Teatro Moderno), Lucas: Oscar Rosero y Manuel Akella, Mision Enrique Alameda, Traducere: TOMA.

„I. L. Caragiale a știut să vadă realitatea timpului său, realitatea țării sale, și, prin aceasta, opera sa ne poate ajuta să vedem de asemenea, aici și acum, o realitate care are evidente puncte de contact cu aceea pe care el o descrie atât de magistral.“

(Ziarul „El Popular“, Montevideo)

Distribuția la „O scrisoare pierdută“, jucată la Teatru Universitario del Uruguay din Montevideo (1953 — Regia : Federico Wolff)

Stînga : scenă din „D-ale carnavalului” și afișul spectacolului jucat la Teatrul „Ionăc Zaborsky” din Prešov, R.S. Cehoslovacă (1956 — Regia: Milan Bobula)

Dreapta (sus) : actorul Lubomir Lipsky în Pristanda ; (jos) : Miroslav Homola (Tipătescu), Iaroslav Marvan (Trahanache) și Marie Rosulková (Zoe) în „O scrisoare pierdută”, la Komorni Divadlo, Praga (1953 — Regia : Jan Fiser)

„Prin opera sa, Caragiale se situează pe culmile realismului critic românesc... Masele largi populare au văzut în el pe scriitorul care vorbește în numele lor și în apărarea lor și au primit opera lui cu mare înflăcărare.”

(Din programul de sală al Teatrului Komorni Divadlo, Praga)

„O scrisoare pierdută” la Teatrul Național „Ivan Vazov”, Sofia (1952)

Sus : „O scrisoare pierdută” la Tampereen Teatteri din Tampere (Finlanda) (1955 — Regia : Sică Alexandrescu)

Mijloc (stînga) : foaie volantă anunșind spectacolul „O scrisoare pierdută” la Teatrul „Dionysos”, Atena

Mijloc (dreapta) : *Farfuri*, Trahanache și Brinzovenescu în interpretarea actorilor de la Teatrul „Dionysos” (1959 — Regia : Tasso Alkulis)

Jos (stînga) : „O scrisoare pierdută” a Teatro dei Satiri, Roma (1952 — Regia : Carlo Di Stefano)

Jos (dreapta) : în fața Teatrului Olimpia din Milano, cu prilejul reprezentării comediei „O scrisoare pierdută”

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

	ΚΑΛΑΒΡΑΣ ΕΞΑΙΟΦΑΙΣΙΤΕ ΘΕΣΕΙΣ Πρὸς τὸ ἀξιόπρεπον κούβου ΚΑΛΑΒΡΑΣ καὶ ΠΕΡΙΧΩΡΙΩΝ	
Τίτλος Αριθ. Οδ. Ο τόπος		Μορφή Ημέρ. Ο τόπος Ο παραλήπτης

ΕΝΑ ΧΑΜΕΝΟ ΓΡΑΜΜΑ ΔΕΝ ΑΝΕΥΡΕΘΗ ΑΚΟΜΗ

ΣΤΟΠ! ΕΡΕΥΝΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΣ ΕΙΣ ΤΟ

ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΠΡΑΙ 7.45 Μ.Μ. & 9.45 Μ.Μ.

ΣΤΟΠ! ΔΥΟ ΩΡΕΣ ΓΕΛΟΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΑΣ.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ 59

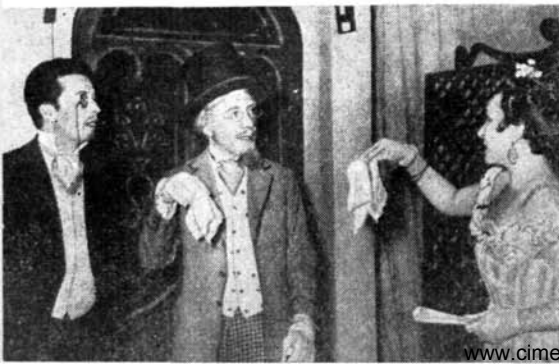

„Ne place foarte mult Caragiale. Am dori să punem în scenă în fiecare stagiune piesele sale. Considerăm pe Caragiale, înainte de toate, un fruntaș al dramaturgilor balcanici și apoi un scriitor mondial de prima mână. Pentru noi, grecii, intrigile politice din *O scrisoare pierdută* oglindesc trecutul nostru și, într-o oarecare măsură, prezentul nostru. Piesa lui Caragiale în afară de valoarea sa artistică are un conținut util, care face din teatrul său o operă educativă și militantă.”

(Popy Alkulis, directoarea Teatrului 59—61, Atena)

„O scrisoare pierdută nu e numai capodopera scriitorului român Caragiale, admirabil dramaturg de la sfîrșitul veacului trecut, ci și un document teatral de importanță europeană.”

(Ziarul „Avanti”)

Pagini din caietul-program la spectacolul „O scrisoare pierdută” la Club de Teatro de Lima, Peru (1956 — Regia : David Stivel)

„Virtuțile artei sale, amploarea talentului său creator, fac opera sa valabilă nu numai pentru epoca sa, ci pentru orice societate născută dintr-o ordine socială asemănătoare, în toate timpurile și în toate țările. De aceea, forța, prospețimea și savoarea acestei opere s-au menținut intacte pînă în zilele noastre.”

(Hector P. Agosti, Lima)

„Pentru publicul japonez, Caragiale descrie nu evenimente din secolul al XIX-lea, ci, pentru Japonia, chiar din timpurile noastre. Unii dintre spectatori au primit piesa ca aparținând anului 1961, iar personajele, deși în costume europene de la sfîrșitul secolului al XIX-lea, le-au amintit de unii politicieni conservatori japonezi ... Sint convins că sala n-a simțit nici un moment că piesa n-a fost scrisă la noi. S-a ris cu hohote la scena dezbaterilor politice din primărie, deoarece, cu cîțiva ani în urmă, în Japonia a avut loc un incident similar. Tinerii din sală au ris la replica lui Pristanda: «Trăiască constituția!» pentru că partidul conservator din Japonia a încercat o revizuire a constituției. Realitățile țării noastre ne-au făcut să uităm că piesa este scrisă cu peste 70 de ani în urmă.”

(Koji Osaki, critic dramatic, Tokio)

Un afiș și extrase din presă, referitoare la spectacolul cu „O scrisoare pierdută” la Teatrul Bugeiza din Tokio (1961)

Caragiale pe scenele budapestane...

Scenă din „O scară la Union” de Sică Alexandrescu, Teatrul de Comedie (1951 — Regia : Nádasdy Kálmán)

„O scrisoare pierdută” pe scena Teatrului „Petöfi Sándor” (1958 — Regia : Simon Zsuzsa)

„Publicul a descoperit în piesă multe din trăsăturile ce-i amintesc de timpurile feudalo-capitaliste ungare în legătură cu farsa alegerilor...”

(Eszakmagyarország, R. P. Ungară)

... și pe scenele poloneze

Scene din „O scrisoare pierdută” la Teatrul „Stefan Jaracz” din Lodz (1956) și la Teatrul de Stat din Opok (1952)

„Am admirat forța artistică cu care Caragiale biciuiește racilele burgheziei, cupiditatea și cruzimea ei, corupția și ignoranța ei, acoperite cu o spoială de pseudocultură cosmopolită.”

(Leon Przemski, scriitor, Varșovia)

„O scrisoare pierdută” la Modern Theatre din Bagdad (Regia : Jusuf Al Ani)

„Canaliile fâțișe ale lui Ion Luca Caragiale amintesc cu voie bună și cruzime atâtea canalii căpușite cu cîlți și ipocrizie, pe care le cunoaștem foarte bine, incit nu e deloc numai democrația romină de la 1884 cea de care ridem.”

(J. Lemarchand, „Le Figaro Littéraire“)

Desen de Garcia la spectacolul „O scrisoare pierdută”, prezentat de Teatrul Național „I. L. Caragiale” la Paris în 1957

Scenă din „O scrisoare pierdută”, Théâtre de Poche, Paris 1955

Actorii Sabine Krug și Karl Weber împreună cu regizorul Hans Robert Bartfeld în timpul unei repetiții la „O scrisoare pierdută“, Teatrul „Maxim Gorki“, Berlin (1953)

Hansgeorg Stengel

Unele paralele

(În caietul-program la spectacolul „O scrisoare pierdută“, la Teatrul „Maxim Gorki“, Berlin)

„...Cine nu a auzit încă de Caragiale descoperă în el, prin spectacolul Teatrului „Maxim Gorki“, unul din cei mai însemnați scriitori satirici politici ai literaturii universale... Un asemenea ris pe care-l degajă satira sa realist concepută și realist reprezentată nu are nimic de-a face cu amuzamentul ieftin născut din giumbușlucuri grotești sau nefirești, ci este risul progresist, minios, și în același timp victorios, îndreptat împotriva dușmanului care este adineci și pe drept urit, care poate fi înfrint, dar care este încă primejdios. Este acel ris care a fost definit în Rusia, după marile scriitor satiric, ca ris gogolian.“

(Ziarul „Tägliche Rundschau“)

„I. bine“ și zice poate spectatorul
După căderea ultimei cortine,
„Că-n piesa-i, Caragiale ce ne-arată,
A fost de mult, și de-altă lume ține“.

Pe mișc-așo păreri mă pun pe gânduri,
Că doar de faci pe n-a vede n-aude
N-observi și azi, la cirna unor state,
Pe unii ce-s cu Cațavencu rude.

Ci piesa lui Ion Luca Caragiale
De-acum șapte decenii pe puțin,
Ni s-a păstrat la proaspăt, ca o schemă-a
Urzirii celora din Bonn pe Rin.

Nu zic, sînt dați uitării Tipăteștii
Iar vremea lor, ce-idilică ne-apare
Nu poate ajunge Bonnu-n josnicie.
Oricum, ici-colo, dai de-o asemănare.

Ce-a înscenat prostește Trahanache
Ți-o joacă Adenauer abîțir:
Al treilea Reich spre-al patrulea te saltă,
Hallstein și șterge tunul pentru tir.

Cădea-s-ar, de-aia, piesa să ne-ncingă,
Tacîmului din Bonn, celui cel joacă,
Să le-anunțăm stagiunea încheiată.
C-altfel te pomenești ușor luat în târbacă.